saan kokoussalin oven olisi Kaarlo Luoto pyörtänyt takaisin. Siitä olen varma. Jos täällä olisi edustajana saapuvilla Yrjö Mäkelin ja monet muut, niin silloin hän ei olisi yrittänytkään tulla tänne. Minä ihmettelen sitä, että niiden sosialidemokraattien taholta, jotka tahtovat kannattaa jyrkkää menettelytapaa, on jollakin tavoin asetuttu tukemaan ja hyväksymään Kaarlo Luotoa. Se on todellakin ihmeteltävää. Sillä siihen aikaan, 1906 ja 1907, silloin juuri jyrkän suunnan taholla hänen nimensä oli kaikkein huonoimmassa huudossa. Aina työväenpuolueessa katsotaan ja täytyy katsoa etenkin sellaisten henkilöjen suhteen, jotka tahtovat esiintyä jollakin johtavalla paikalla, myös miehen entisyyttä. Sen takia ei mielestäni ole sivuutettava tämänkään herran entisyyttä. Hän mainitsi, että hän on Valppaan kannalla. Minä voin vakuuttaa, että Valpas ei ole koskaan ollut hänen kannallaan. Minä olin nuori ylioppilas vuosina 1905, 1906 ja 1907 — liityin 1905 vuoden alussa puolueeseen — ja seurasin parhaani mukaan työväenliikkeen toimintaa ja pääsin selville siitä, mitä silloin tapahtui. Tässä viereisessä talossa oli vuonna 1906 eräs Iris niminen kahvila. Punakaartin hajaannuttua muodostui siihen aikaan eräitä rosvokopla, joiden päämaja oli tuossa talossa, ja niiden johtaja oli juuri Kaarlo Luoto. Minä olin keskustelussa Valppaan kanssa; hän nimenomaan varoitti minua — hän on aina ollut tunnettu varovaiseksi mieheksi —: älkää käykö siellä, pysykää sieltä erillänne. Johan Kock oli, kuten muistamme, punakaartien ylipäällikkö. Hänen alapuolellaan oli herra Luoto. Muistamme silloisen punakaartin raha-asiat ja ne monet selkkaukset, jotka tapahtuivat ja joiden takia tämä puukenkäärmeijan marssin tunnettu lausuja putosi alas. Persoonallisesti oli ylipäällikölle se vaikutus — Kock sanoi sen itse minulle: — Minä varon aina sitä, ettei Kaarlo Luoto koskaan pääse minun selkäni taakse. Hän oli entinen upseeri (porvari) ja tiesi, mitä sanoi. Hän on näytellyt erästä tärkeää osaa eräänä tärkeänä aikana työväenliikkeen historiassa ja hänellä on siinä ansionsa; persoonallisesti tunnetaan sekä hänen hyvät että varjopuolensa. Jos siis puoluekokous olisi jatkunut, ilman että kansalaissota olisi tullut välille, niin tällaista kysymystä ei olisi tullut ohjelmaan, mutta kun se nyt näissä epänormaalisissa oloissa tuli ohjelmaan, niin minun mielestäni vastaus sosialidemokraattien taholta, tahtoivatpa he esiintyä kuinka jyrkkinä tahansa, ei voi olla muu kuin sanoa, että Kaarlo Luodon paikka ei ole sosialidemokraattisessa puolueessa eikä sen puoluekokouksessa. Minä voin vedota tässä Kotkan puoluekokoukseen, jossa oli esillä kysymys rosvokoplista, ja siteeraan pöytäkirjan mukaan Aleksi Halosen (joka myös on tehnyt itselleen hyvin kirjavia ansioita viime aikoina) lausuntoa: "Kaarlo Luoto ei ole ainoastaan rosvokoplailija, mutta hän käyttäytyi rosvojenkin kesken siten, että hän menettää näidenkin luottamuksen." Vaikka hän näiden ominaisuuksiensa tähden julistettiin puolueen ulkopuolella olevaksi, niin herra tohtori Lassy kannattaa hänen toimintaansa. Minkälainen hänen maineensa silloin oli, siitä tulisi tohtori Lassyn, joka on astunut puolueeseen viime vuonna, ottaa selko. Hän sanoi: häpeä. Lasten ja imeväisten suusta kuullaan totuus! Tämä nuori herra saa minulta kuulla vielä erään tosiasian. Luoto oli pudonnut kaikesta asemasta, mikä hänellä oli ollut. Siitä huolimatta hän tunnetulla "frekkeydellään" esiintyi pystypäin kaikkialla, oli vaivana Työmiehen toimituksessa, vaikka siellä oli yleinen mielipide hänestä tunnettu. Silloin vanha puolueveteraani A. B. Mäkelä — Kaapro Jääskeläinen — osoitti tälle herralle oven ja sen hyväksyivät kaikki toimittajat, joita ei suinkaan ole revisionismista moittiminen. Kotkan puoluekokouksessa ei kukaan väittänytkään, etteivät nuo Halosen väitteet olleet tosia; kaikki ne tunnetuiksi tosiasioiksi myönsivät. Tiedätte myös, että Luoto aikaisemmin oli aktivistien palveluksessa ja se selittää, minkätähden hän vapautui siitä syytteestä, jossa hän pitkän aikaa oli Helsingin raastuvanoikeudessa. (Häpeä) Luoto kehui eilen uskaltavansa lausua suoraan kantansa. Minä uskallan myös. Kyllä minä tiedän, että on eräitä tyyppejä, jotka uskaltavat ja Luoto kuuluu niihin, jotka kehtaavat. Oli sillä tavalla, että herra Luodolla oli seurueensa siihen aikaan. Helsingin viskaali Albrecht, jonka ura myös päättyi surullisesti — hän teki itsemurhan — esiintyi aktivistien pääsankarina, hänellä oli oma valakomppaniansakin ja ne, jotka tietävät, keitä siihen kuului, eivät suinkaan pane paljon painoa, niiden valoille. Minulla sattuu olemaan hyvin ensiluokkaisista lähteistä tiedot; olin silloin tilaisuudessa seuraamaan asioita. Herra Luodon seurueesta purjehdus- ja metsästysmatkoilla hävisi aina tuntemattomalla tavalla joku henkilö ja puoluetoverien kesken tämä herätti ikävää huomiota. Lopulta se herätti yleistäkin huomiota, asiaan tartuttiin ja nostettiin syytteitä. Viskaali Albrecht esiintyi syyttäjänä, mutta Luoto liukui siitä irti. Viskaalin jutut olivat tunnetuista syistä epävarmoja, kun tuli kysymys entisestä yhteisestä toiminnasta. Katson velvollisuudekseni huomauttaa, että puoluesihteeri Turkia tunsi tämän kysymyksen perin pohjin; hän hoiti näitä rosvokoplajuttuja ja muita, joista sitten Kotkan puoluekokous antoi lopullisen tuomionsa. Minäkin satuin olemaan eräissä kuulusteluissa puoluetoimistossa saapuvilla ja olen niistäkin koko lailla selvillä. Olen tahtonut huomauttaa tätä myös äärimmäisille vasemmistoaineksille: älkää tämän herran johdolla lähtekö liikkeelle. Minä haluan, että puolueemme, kulkekoon minkä suunnan merkeissä hyvänsä, on rehellisissä käsissä. Te haluatte suoraa toimintaa, mutta jos te otatte Kaarlo Luodon mukaanne, minä pelkään, että se toiminta tulee liian suoraksi.

Ed. Hätinen oli sitä mieltä, että puoluekokouksen tulisi käsitellä asioita ja arvostella henkilöitä arvokkaammin kuin mitä täällä yleensä tähän saakka on tehty.

Ed. Enqvist oli sitä mieltä, että tässä ei liene kysymys vain Luodon, vaan koko hänen kannallaan ja takanaan olevien joukkojen eroittaminen. Huomautti, että Perä-Pohjolassa on myös tyytymättömyyttä puoluejohtoon, vaikka siellä ei ole ollutkaan Savon Kansaa tyytymättömyyttä levittämässä. Piti sopimattomana Luodon eroittamista.

Ed. Hakkarainen lausui uskovansa, että Luodon eroittamiskysymys on vain alku puolueen repeämiseksi kahtia. Vakuutti, ettei ollut Luodon eikä Savon Kansan kannalla, mutta katsoi puolueen yhtenäisyyden säilyttämisen muita seikkoja tärkeämmäksi.

Ed. Hedman väitti, että Luoto oli alkuaan valittu Savon Kansan päätoimittajaksi puoluesihteeri Tainion suosituksen perusteella.

Ed. Rahikainen oli sitä mieltä, että Luodon ja Savon Kansan sos.-dem. puoluetta eri puolueisiin jaoittamistyö on luettava niille enemmän ansioksi kuin viaksi.

Tainio huomautti, että hän on kyllä antanut Luodolle suosituksensa ja tehnyt sen tuntien hänen menneisyytensä, mutta samalla uskoen, että hän olisi pitkäaikaisella Saksan matkallaan parantanut tapansa ja terästänyt luonteensa. Myönsi erehtyneensä siinä uskossaan.

Ed. Niininen totesi vasemmistolaisiksi itseään kutsuvien tietoisesti pyrkivän hajoittamaan puoluetta. Katsoi selvyyden vuoksi tarpeelliseksi saattaa äänestyksen alaiseksi tämä eroittamiskysymys, joka eroittaminen oikeastaan olisi tullut tapahtua jo ennen puoluekokousta.

Ed. Bryggari katsoi tämän kysymyksen johtavan vain menettelytapakysymyksen ennenaikaiseen ratkaisuun. Ehdotti kysymyksen lykkäämistä menettelytapavaliokuntaan menettelytapakysymyksen yhteydessä ratkaistavaksi.

Ed. Annala piti erittäin masentavana sitä, että Luoto valittiin tämän kokouksen puheenjohtajaksi. Oli tehty virhe siinä, että häntä ei oltu erotettu jo kokouksen alussa, mutta tämä ei saa enää pitemmälle jatkua. Jos L:n eroittaminen johtaa suurempiin joukkoeroituksiin, niin on se valitettavaa, mutta ei sille kuitenkaan mitään mahda. Jos asian ratkaisua vielä siirretään, häpäisee puoluekokous itsensä.

Ed. Lähde sanoi, että tulisi asettaa erityinen valiokunta, joka tutkisi ja lausunnollaan selventäisi tällaiset kysymykset ennenkuin ne kokouksessa ratkaistaan. Ehdotti tällaisen valiokunnan asettamista.

Ed. Pekkala huomautti, että ne Savon Kansan kirjoitukset, joita Tainio täällä luki, eivät todista mitään erikoisempaa Luotoa vastaan.

Oli sitä mieltä, ettei Luodon menneisyys kuulu tähän juttuun eikä vaikuta mitään.

Tainio huomautti, että kommunistien eroittaminen puolueesta ratkaistaan menettelytapakysymyksen yhteydessä ja nyt on kysymys yksistään Luodosta. Vasemmiston ei tulisi sitoa asiaansa niin huonoon asiaan kuin Luodon asia on. Sanoi, että puoluetta ja sen menettelyä on korjattava, mutta sitä korjataan parhaiten m. m. siten, että tehdään selvä ero bolshevikeista, joiden periaatteet ja menettelytavat ovat mitä turmiollisimmat Suomen työväenliikkeen ohjeiksi.

Ed. Raatikainen väitti, että työväenjärjestöt ovat vahvistuneet kaikkialla siellä, missä Savon Kansaa on suuremmassa määrin levinnyt, kuten esim. Helsingissä.

Ed. Ellen Mäkelin sanoi kyllä tietävänsä Luodon menneisyyden kirjavaksi, mutta katsoi sopimattomaksi, että niistä nyt täällä puhuttiin. Ei tuntenut lähemmin L:n nykyistä toimintaa ja ehdotti asian valiokunnan tutkittavaksi.

Ed. Palomäki arveli, että Savon Kansan leveneminen Pohjanmaalle on vienyt tilaajat Vaasan puoluelehdeltä Työläiseltä ja vienee kai pian S. S:ltakin, mitä pelätessään herrat täällä Luotoa ja Savon Kansaa vastaan vehkeilevät.

Ed. Mäki totesi, että Luoto on tunnustanut itsensä kommunistiksi ja että kommunistien ja sos.-dem. periaatteet, menettelytavat, eivät sovi yhteen, niiden on annettava kulkea eri teitä.

Ed. Hilda Seppälä huomautti että Luodon nimi on aina esiintynyt rumien asiain yhteydessä. Tällaiset henkilöt sukeltavat aina silloin kun jotain rauhatonta sekamelskaa tapahtuu. Sanoi kannattavansa puolueen entistä menettelyä ja kantaa, mutta Luodon ja Savon Kansan kanta eivät sitä ole. Sanoi äänestävänsä vakaumuksestaan Luodon erottamisen puolesta.

Ed. J. V. Seppälä: Luoto on selittänyt purjehtineensa väärällä lipulla. Tässä tulee jokaisen ratkaista kysymys, onko sosialidemokraatti vai ei.

Ed. Suominen piti tätä kysymystä menettelytapakysymyksen osana.

Ed. Hallikainen oli sitä mieltä, että hänetkin "Työn Oikeuden" entisenä toimittajana olisi asetettava Luodon rinnalle syytteeseen uus-kommunismin levittämisestä, joka uuskommunismi hänen mielestään ei ollut muuta kuin puoluejohdon arvostelua.

Ed. Kananen huomautti, että jos Luodon eroittaminen hajoittaa puoluetta niin hajoittaa se sitä siten, ettei siitä ole puolueelle vahinkoa, vaan etua.

Ed. Uski oli sitä mieltä, että asia olisi pitänyt ratkaista joko kokouksen alussa tai sitten vasta menettelytapakysymyksen yhteydessä.

Ed. Niemi selitti olevansa jyrkän sos.-dem. kannalla. Huomautti, että joskin puoluetoimikunta on syyssä siihen, että asian ratkaisu on viipynyt, ei se todista mitään Luodon puolesta. Kaikki sellaiset miehet kuin L., olkoot he oikealla tai vasemmalla, ovat ehdottomasti eroitettava.

Ed. K. Rautio väitti, että tällä asialla on ryhdytty taistelemaan koko puolueen vasemmistoa vastaan. Kannatti asian valiokuntaan lähettämistä.

Ed. Kontula pahoitteli sitä, että nyt kun Suomen työväen voimat olisi koottava yhteen, päinvastoin koetetaan sitä hajoittaa. Oli ehkä paha, ettei Luotoa eroitettu heti, mutta sen jälkeen on kuitenkin tapahtunut täällä jo paljon, joka selventää asiaa. Se henkilö, joka tunnustaa itsensä täällä kommunistiksi, se saa mennä. Yhtyi H. Seppälän lausuntoon.

Ed. S. Hellsten huomautti, että meidän todellisten työläisten, s. o. vasemmistolaisten ja lassylaisten, on pysyttävä sos.-dem. puolueessa m. m. sen vuoksi, että puolueella on suuria pääomia, joita ei voida jättää oikeistolaisten haltuun. Johto on puhdistettava.

Ed. Hupli huomautti, että eilen kommunistiset tohtorit, tuomarit ja maisterit parjasivat puoluetta ja puoluejohtoa, samoin kuin he ovat niitä parjanneet koko ajan, ilman, että he kuitenkaan eivät ole tuoneet mitään tosiasioita ja todistuksia parjaustensa ja syytöstensä tueksi. Nyt nämä samat herrat ovat puolustamassa Luotoa, jonka toiminta todella ansaitsee arvostelua ja tuomitsemista.

Luodon eroittamista vaadin seuraavilla perusteilla:

1) Sen tähden, että hän on henkilönä aina ollut epäluotettava, kannaton seikkailija. Kukaan, joka tämän miehen tuntee, ei ole voinut luottaa häneen niinkuin luotetaan kunnolliseen mieheen ja puoluetoveriin.

2) Sen tähden, että hänen entisyytensä on hämäräperäinen ja että hänen nimensä esiintyy lukuisten likaisten asiain yhteydessä. Hänen olemisensa puolueen jäsenenä tuottaa mitä suurinta häpeää puolueellemme.

3) Sen tähden, että Luodon eroittamista vaatii puoluesääntöjen selvä määräys. Jokaiselle puolueelle on suorastaan elämänkysymys, että se tinkimättä pitää kiinni omista säännöistään ja periaatteistaan, ja päättävästi osoittaa kaikille vahingoittajilleen ja parjaajilleen, että se ei sellaista suvaitse.

4) Sen tähden, että Luodon eroittamista vaatii puolueemme menestys ja eheys. Työväenluokan toiminnan yhtenäisyys vaatii, että ajoissa, ennenkuin se on myöhäistä, erotetaan joukostamme pois henkilö, jonka tehtävänä on liikkeemme pirstoaminen. Puoluettamme uhkaa Luodon tapaisten henkilöitten taholta suurempi vaara kuin moni osaa vielä aavistaakaan. Toimitettakoon yhtään viivyttelemättä välttämätön leikkaus, ennenkuin koko puolueruumis on taudinpesää täynnä.

Ja 5) mikä onkin kaikkein tärkeintä: Luoto on eroitettava puolueestamme, koska hänellä ei ole mitään tekemistä tässä puolueessa, koska hän ei ole sosialidemokraatti. Jos puolueessa sallitaan olla jäsenenä ja vieläpä tärkeissä luottamustoimissa muita kuin sosialidemokraatteja, niin on puolue itse leimannut itsensä epäsosialidemokraattiseksi. Silloin olemme joutuneet kaltevalle pinnalle. Se äänestys, joka nyt siis tulee toimitettavaksi, merkitsee näin ollen ratkaisua siitä, kuka tässä kokouksessa on sosialidemokraatti, kuka kommunisti.

Olkoot kaikki edustajat tästä selvillä. Sillä siitä eikä mistään muusta tässä lopuksikin on kysymys.

Ed. Heinonen huomautti, että oli puoluetoimikunnan heikkoutta, ettei asiaa ole jo aikaisemmin alistettu Kuopion piirin järjestöjen harkittavaksi ja että se nyt vasta on otettu esille.

K. Luoto huomautti, että täällä on sotkettu lehden johtokunta ja hänen persoonansa, jotka kuitenkin ovat eri asioita. Väitti ed. Hakkilan valehdelleen väittäessään hänen olleen aktivistien mukana toiminnassa. Kertoi perustaneensa ja harjoittaneensa v. 1905 suurlakon punakaartin, eikä Kock, joka sitä johti. Kertoi osuudestaan, toiminnastaan ja toimettomuudestaan Viaporin kapinan aikana, selittäen kaiken silloisen työväenliikkeelle vahingollisen toiminnan aikaansaajaksi kapteeni Kockin.

Väitti oman toimintansa aina tarkoittaneen edistää ja myöskin edistäneen työväenjärjestöjen parasta ja vahvistumista.

Väitti ed. Hakkilan väitteet aikaisempien oikeusjuttujen suhteen olevan vääristeltyjä ja valheellisia.

Väitti, ettei ole koskaan suullisessa puheessa eikä kirjoitetussa sanassa vastustanut parlamenttaarista toimintaa eikä myöskään kehoittanut aseelliseen toimintaan, ei ainakaan lähiaikoina ja Suomessa.

Ed. Sulo Vuolijoki huomautti, että häntä hävettää huonona pujuna ryhtyä puhumaan niin hyvän puolustuspuheen jälkeen kuin täällä juuri kuultiin.

Sanoi että Tainio oli alustuksellaan tehnyt kysymyksestä suuntakysymyksen. Ilmoitti hyväksyvänsä Savon Kansan kaikki kirjoitukset ja asettuvansa mieluimmin Savon Kansan kuin Suomen Sosialidemokraatin kannalle.

Ed. Hakkila huomautti, että Kotkan puoluekokouksessa tehtiin Luodon toiminnan tuomitseva päätös, eikä silloin kukaan noussut puolustamaan Luodon menettelyä. Vastaili eräisiin hyökkäyksiin itseään vastaan. Katsoi tarpeettomaksi valiokuntaan lähettämisen.

Ed. Leppänen huomautti että aikaisemmin on tällaiset kysymykset ratkaistu valiokuntaan lähettämättä.

Ed. Leino huomautti, että porvareille me tekisimme mieliksi, jos Luodon puolueessa sallisimme pysyä.

Ed. Reinikainen huomautti, ettei hän ihmettele, jos Tainio pyrkii tekemään tästä kysymyksestä menettelytapakysymyksen, mutta ihmetteli sitä että myöskin vasemmisto tekee tästä suuntakysymyksen. Tämä merkitsee sitä, että suuntariita tulee täällä tapahtumaan K. Luodon ja hänen politiikkansa hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Piti sitovana todistuksena Luotoa vastaan sitä, ettei häntä Kotkan kokouksessa puolustanut kukaan, vaikka häntä syytettiin ja tuomittiin mitä törkeimmistä edesottamisista. Kannatti erottamista ilman muuta.

Ed. O. Jalava sanoi tulevansa leimaamaan päätöksen oikeusmurhaksi, jos kokous päättää valiokuntaan lähettämättä erottaa Luodon sos.-dem. puolueesta. Ehdotti asian lykkäämistä sovinto-oikeuteen, johon puolet jäsenistä valitsisi Luoto ja puolet syyttäjäpuoli puolueeton puheenjohtaja lisänä.

Ed. J. Aalto huomautti, että niiden syiden perusteella, joita Luodon aikaisemmista persoonallisista hairahduksista on tuotu esille, eivät nuoremmat edustajat voine ratkaista kantansa, koska ei kummaltakaan puolelta ole esitetty mitään varmoja todisteita. Mitä tulee Luodon nykyään edustamaan menettelytapaan, jonka arveli aiheuttaneen eroittamiskysymyksen, niin katsoi sen kuuluvan menettelytapakysymyksen yhteydessä ratkaistavaksi. Piti kysymystä arkana — ei Luodon tähden, vaan kokouksen edustajien, joista huomattava osa saattaisi ottaa asian siltä kannalta, ettei kysymyksessä olisikaan ainoastaan Luoto, vaan suuntakysymys puettuna Luodon nimen ympärille, ja siksi — kokonaisuuden säilyttämistä silmälläpitäen — on Vaasan l. pohjoisen, eteläisen ja itäisen piirin edustajat päättäneet ratkaista kantansa vasta sen jälestä, kun on saatu kuulla sekä syytökset että puolustukset.

T. Tainio huomautti, että todistajain hankkiminen Luodon menneisyyden selvittämiseksi on vaikea sen vuoksi, että todistajat ovat joko Venäjällä tai vankiloissa.

Huomautti, että täällä ei pelätä arvostelua, mutta puolueen parjaajat ja vahingoittajat täytyy puoluesääntöjen mukaan tuomita ja puolueesta eroittaa.

Ed. K. Luoto selosti edelleen aikaisempaa toimintaansa. Ilmoitti aikoinaan toimineensa siihen suuntaan, että jääkäriliike joutuisi työväenliikkeen määrättäväksi, mutta oli hänet porvarien toimenpiteen kautta tehty Saksassa epäilyksenalaiseksi, jonka johdosta hänet pidätettiin 3 v. sotavankina.

Keskustelu päättyi tähän.

Kokouksen päätös.

Äänestettäessä kysymyksestä halutaanko asia ratkaista välittömästi heti vai lähetetäänkö se valiokuntaan, tuli 81 äänellä 65 vastaan päätökseksi, että asia lähetetään menettelytapaliokuntaan ja ratkaistaan menettelytapakysymyksen yhteydessä.

Tacoma, Wash.

Osasto kuollut! Tacoman s. s.-osasto päätti t.k. 11 p. pitämässään kokouksessa lopettaa toimintansa toistaiseksi. Kokouksessa oli saapuvilla 8 jäsentä, jotka tarkoin ja monipuolisesti asiaa harkittuaan yksimielisesti tulivat siihen johtopäätökseen, että ainoa jälellä oleva keino on lyödä kintaat pöytään. Nyt kun entiset toimihenkilöt ja virkailijat, joista monet ovat olleet useammassa eri toimessa yhtä aikaa useampia vuosia, olisivat olleet eroamisvuorossa, eivät toiset jäsenet, jotka jatkuvasti ovat kieltäytyneet kaikista toimista, tehneet sitä hyvää että olisivat edes saapuneet kokoukseen, puhumattakaan siitä että olisivat vointinsa mukaan halunneet ottaa osaston toimia tehtäväkseen. Kauniita lapsia, sanoi piru kissanpoikia!

Kokouksessa valittiin kolmi-henkinen luottokomitea, johon tulivat Lindqvist, Ruuttila ja Kaartinen, jotka kokous valtuutti parhaan harkintansa mukaan huolehtimaan osaston omaisuuden sijottamisesta ja selvittämään kaikki osaston keskeneräisenä olevat asiat.

Osaston arvopaperit ja rahat päätettiin tarjota aluekomitean huostaan, muu omaisuus sijotetaan tänne johonkin.

Luottokomitea velvotettiin aikanaan laatimaan laajempi ja täydellisempi selostus osaston toiminnan lopettamisesta ja syistä siihen, sekä tilitys Toveri-lehteen; tämä on siis vain ennakkotieto. E. F.

Deep River, Wash.

Elämä täällä rauhallisessa "kontrissa" menee entistä rataansa. Ihmiset asustavat rauhallisessa sovussa keskenään; avonaisena olivat työläisten kodit kulkurillekin. Hauskalle se tuntuu ystävällisyys ja vieraanvaraisuus mieroa kiertäessä.

Suurkaupungin merkillisyyksiä ei ole täältä kerrottavana. Mailman loppuminenkin oli pelkkää "fuulausta" — kenties mustatakin haaveilua. Ilmatkin ovat olleet lämpöisempiä. Jo oli aikakin, sillä jos moista kylmyyttä olisi enempi kestänyt, niin kukaties useamman misiksen hampaat olisivat jäätyneet. Lämmin se on hyvää köyhälle.

Työt ovat taasen alkaneet Olsonin metsäkämpillä. Kaiketi uuden vuoden lahjaksi uskollisille raatajille, kohotettiin "boordi" mainitulla kämpällä $1.50:een päivältä. Vastapalvelukseksi isännistö kohotti palkkaa 20 senttiä päivältä, joten palkka todellisuudessa aleni 10 senttiä päivältä. Olipa onni, että rytäkässä päästiin tällä kertaa niinkin vähällä, hullumminkin olisi voinut käydä. Työläiset saavat taasen puskea dollaria vähemmällä viikolta kuin ennen. Palkkaa lasketaan; työpäivää pidennetään; elintarpeita kohotetaan — sellaisilla lahjoilla ne herrat muistavat rikkauden luojia. Onhan herrojen nyt hyvä ryppyillä, kuin tuhannet työttömät odottavat työhön pääsyä. Elleivät tahdo tehdä nälkäpalkoilla työtä, niin kuolkoot nälkään — se on työnantajille yhden tekevää.

Työläiset! Liittykäämme yhä lujempaan yhteistoimintaan ihmisoikeuksiemme puolustamiseksi.

Kulkiessani kontrilla sattumalta tapasin siellä Astorian Sanomain mädänneen raadon uudessa turkissa. Nimensäkin oli pahuus muuttanut, vaikka entiset papit, tohtorit ja puoskarit pitävät yllä tuota ihmiskunnan suurinta vitsausta. "Lannen Kaiku" on siis se verkko, johon pienten hiirosten pitäisi kerätä kansalta varoja — pappien pohjattoman kukkaron täytteeksi. Mutta taitaa pientenhiirosten hampaat tylsyä, ennenkun pappien kukkarot täyttyvät.

Syvä huokaus pääsi rinnastani, katsellessani tukkiparoonien uskollista palvelijaa "Lannen Kaikua". Tuollaisellako valheen ravalla täytyisi työläisten tyydyttää henkisiä tarpeitaan? Onhan meillä vielä leipääkin.

Toimituskirjotuksissa, jotka ilmotetaan kirjottaneen "lakitieteen tohtori-liikkeenhoitajan", "ylistetään" 4-L.maasta taivaaseen ja vieläpä asetetaan se työläisten ainoaksi elämän mahdollisuudeksi. Selvästi annetaan ymmärtää että kaikki ne, jotka eivät tilaa ja lue "Lannen Kaikua", ovat epäisänmaallisia, maasta pois karkoitettavia ja "radikaaleja", joille "Lannen Kaiku" on luvannut olla leppymätön vihollinen. Tuollainen väitös on, sanon minä, ruokottomuuden huippu, johon ainoastaan häpynsä menettäneen "sydäntautisen" uskolliset kätyrit voivat kiivetä.

Mikä sitten on amerikkalaisuuden vaatimus? Pitäisikö minunkin amerikkalaistuakseni ruveta paptistien papiksi ja sitten, joutuakseni linnaan joksikin aikaa, tehdä pieni kepponen Amerikan hallitukselle ja, tullakseni vieläkin täydellisemmäksi, kun uskolliset lampaani olisivat onnistuneet saamaan minun linnasta ulos mielipuolisuuden perusteella, alkaisin 4-L:n agitaattoriksi. Sellaisiin "törttisiin" tekoihin minä en rupea. En totisesti! Minä uskallan väittää, että me tilaamme ja luemme ainoastaan Toveria. Ainoastaan työväenlehtiä. Yhdysvaltain perustuslait toistaiseksi takaavat meille oikeuden tilata ja lukea Toveria. Ja sitä lakia ei ainakaan "enkelisapassa" voida muuttaa.

Luonnollisesti tuonnempana aletaan meille kauppaamaan osakkeitakin. Kuinkas muuten! Mutta me olemme jo siksi viisaita, että raskaalla työllä tienatut rahat käytämme hyödyllisempään tarkoitukseen kuin lantatuntion höysteeksi. Säästörahoillamme ostamme osakkeen Toverin uuteen kotiin. Silloin käytämme rahamme oikein, turvatessamme kodin uskolliselle oikeuksiemme puolustajalle Toverille, joka kaikista vainoista huolimatta elää ja lihoo päivä päivältä.

Kysymykseeni mitä vanhoillisemmat ainekset pitivät tukkiparoonien Kaiusta, vastasivat he yksimielisesti "nou kuud". "Kyllä ne papit ovat kieriä. Ensiksi ne syöttivät meille raamattua ja nyt ne syöttää neljää ällää. Ei me sitä, ainakaan tilata, jos ilman lähettävät, niin kelpaahan ne mattojen alle pehmikkeeksi", tuumailevat ukot. Mutta ei sekään ole terveydelle hyvä koota mattojen alle kaikellaista roskaa.

Niin se on, ystävät hyvät, että tilatkaa Toveri, niin silloin ei teidän tarvitse märehtiä viikon vanhoja uutisia! Tuoreina tiedottaa Toveri meille mailman tapahtumat. Ja kaupanpäälliseksi annetaan vielä arvokas seinäkartta. Älkää yhtään peljätkö pappien uhkailua! Maan lakeja noudattavina työläisinä meillä on täysi oikeus tilata omaa äänenkannattajaamme.

Oletteko kuulleet hauskaa kertomusta kuin eräs pastori myi köyhältä leskeltä sian porsaan, josta leski raukka olisi saanut särvintä talvikaudeksi — ja kaikessa tekopyhyydessä upposi porsaasta saadut rahat johonkin varmaan, pohjattomaan kukkaroon? Mahdollisesti sianlihakin rahaksi muutettuna lieventää "sydäntautia". Vai ette ole kuullut sitä sikamaista juttua. No, ensi kerralla kerron minä sen teille, vaan nyt täytyy lopettaa kun minä olen vaan köyhä." KULKURI.

Seattle, Wash.

Suuret ravitsijais-illatsut. No johan nyt ihmeitä kuuluu, kun s. s. osaston naiset meinaavat ensi lauantaina, tämän kuun 17 päivänä ravita meitä nälkäisiä miehiä piirakoilla, kalakukoilla ynnä muilla herkuilla. Silloin kaikki nälkäiset ja täysinäiset haalille, sillä kohtuhinnoilla silloin naisten kanssa kauppoihin pääsee.

Ja entäs sitten sunnuntaina 18 päivänä. Silloin on sellaiset hommat että eipä sellaisia hommia ole ennen ollutkaan haalillamme; on oikein vaudeville, kiertävä sirkus, köörilaulua, ilveilyä ja kaikkea tässä ei voi luetellakaan. Joka ei saavu silloin haalille, niin se harmista halkee. — —

50,000 KAIVOSTYÖLÄISTÄ LAKOSSA BELGIASSA

Bryssel, tammik. 13 p. — 50,000 Belgian hiilikaivoksissa työskentelevää työläistä on tehnyt lakon, vaatien 8-tuntista työpäivää, palkkaansa korotettavaksi 25—45 prosentilla ja kahden frangin eläkettä päivää kohden.

HALUTAAN TIETOJA

Haluan tietää missä on tuttavani ABEL BURKE? Jos hän itse, tai joku toinen joka tietää, ilmottaisi siitä minulle, josta kiitollisuudellani palkitsen. — MR. VICTOR VANAMO, R. F. D. No. 1, Box 68, Poulsbo, Wash.

Missä on sisareni poika EMIL TURUNEN, kotoisin Muolan pitäjästä Viipurin läänistä? Ole hyvä ja anna tieto itsestäsi, vanha äitisi kovin kaipaa sinua. Eli jos joku tuttava tietää hänen osotteensa, olisi hyvä ja ilmottaisi sen osotteen. — AUGUST HILL, Box 5, Monahan, Wash.

ILMAISEKSI
JOKAISELLE
jonka nimen ja osotteen saamme
Nyt painosta ilmestynyt
Nielsen & Lundbeck'in
Suomalainen
ALMANAKKA
—JA—
KALENTERI 1920

Kirja, joka käsittää 64 sivua, sisältää, paitsi Täydellinen Suomalainen Almanakka, joukon hyödyllisiä tietoja y. m. jokaiselle suomalaiselle tässä maassa.

Huomatkaa!

Toivomuksemme on lähettää Teille tämä arvokas kirja ilman Teille johtuvia kustannuksia, vaan kun emme tiedä onko meillä Teidän osotettanne, niin pyydämme Teitä heti leikkaamaan ulos tämän ilmotuksen ja lähettämään meille nykyisen osotteenne kanssa. Lähettäkää samalla myös kaikkien tuttavienne nimet ja osoitteet, sillä haluamme heillekin lähettää tämän almanakan.

Nielsen & Lundbeck
24 State Street, New York

Kipu rinnan alla

ja Vatsassa, Päänpakotus, Kitkerää vettä suussa, Sydämmen poltto, Pakotus selässä ja kylkiluiden alla, Sappitauti, Keltatauti, Kova vatsa, ja yleensä heikko ruansulatus, ovat kaikki vatsakatarrin tuntomerkkejä.

Tämä tauti on hyvin yleinen kansamme keskuudessa ja sen oireet ovat niin monet ja vaihtelevat, että monikin luulee itseään vaivaavan keuhko, sydän t. m. taudin, vaikka se johtuu ainoastaan heikosta ruansulatuksesta. — Lukekaa mitä tämä mies sanoo lääkkeestä: Buhl, Minn.

Mr. P. A. Lignell: Joku aika sitten tilasin teiltä lääkkeen No. 250, josta lausun nyt suuret kiitokset koska olen terve mies. Se kaikki paransi minut, olen niinkuin toinen ihminen. Sitä kiitän teitä. Kunnioit., Kristo Koski.

Täydelliseen hoitoon kuuluu suuri pullo lääkettä, pulveria ja liuskapillerä sisällisesti nautittavaksi, täysi kuukauden hoito. Tilatkaa lääkemääräys No. 250. Lähetetään postissa lähetyskulut suoritettuna $2.50:llä.

—Lignell'in Apteekki on suurin—
—Suom. Apteekki Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.

PAIKKAKUNTIEN PIKKUILMOTUKSIA

ILMOTUSHINNAT: — Kerran julaistuna 2 senttiä sana. Alin hinta 25c kerta. — Ilmotus pannaan 6 kertaa lehteen jos 5 kerrasta maksetaan. — Palstatuuma maksaa 60 senttiä kerta ja pannaan lehteen 6 kertaa jos 5 kerrasta maksetaan. — Seisovat ilmotukset on $1.00 rivi kuukaudelta eli $5.00 kuukausi tuumalta.

Astoria

MYYTÄVÄNÄ

KUN TARVITSETTE — huonekaluja, uunia, astioita, erittäinkin sellaisia, jotka ovat sopivia ruokataloihin, niin muistakaa käydä tarkastelemassa meidän monipuolista varastoamme. — FINNISH MERCANTILE CO.

PARTUREITA

SUOMALAINEN PARTURI keskikaupungilla, Occident hotellin alakerrassa, 459 Bond St. Myöskin kylpyjä. —Eino Kyrö.

CHAS. WIRKKALAN Parturiliike 289 W. Bond.

AJATTAKAA PARTANNE ja leik kauttakaa hiuksenne Huttusen & Kähkösen sapassa Uniontownissa.

VALOKUVAAJIA

MODERN PHOTO STUDIO, 523 Commercial St. Tel. 1093. Valmistaa hyviä kuvia.

SAUNOJA

Suomessa korkeamman tutkinnon suorittanut
Hieroja ja Sairasvoimistelija
ALBERT POHJANTÄHTI
ottaa vastaan sairaita 272 Duane St., 6 ja 7 kadun välillä, Astoria. Puhelin 1089. — Myöskin
SAUNA
yleisön käytettävänä tiistaina, keskiviikkona, perjantaina ja lauantaina, kello 1—11 j. p. p.

SUOMALAINEN
SAUNA
yleisön käytettävänä: tiistaina, keskiviikkona, perjantaina ja lauantaina
MRS. OLGA GIRSBACK,
Telefooni 802. ——— 182—10th St

HIERONTAA antaa Wm. Gosman, 104 Astor St.

SEKALAISIA

PUITA — Hyviä "förisläpiä" ja kuivia laudanpaloja kuormittain. — Antakaa tilauksenne Pete Alatalolle, tai puhelin 1173.

KALASTAJAT. Meillä on tunnettuja McMahon uistimia, ja muita kalastusvälineitä. Alfred Puusti & Co., 264 Taylor St.

SLOOPIN Varietykauppa, 575 Com'l.

KEHYKSIÄ tehdään tilausten mukaan kaikesta laadusta saa tilata Toverin Kirjakaupasta

KAIKKEA sähköalaan kuuluvaa työtä tehdään halvalla ja huolellisesti. — Westersund ja Gustafson, — 227 W. Bond St.

Enoch E. Mathison, lakimies, huone 305 Spexarth Bldg., Astoria, Ore.

LÄÄKÄREITÄ

HAMMASLÄÄKÄRI E. E. Pajunen huone 317 Spexarth Bldg.

WERNER LAGUS, suomalainen lääkäri, Scandinavian American Bank Bldg. Tunnit: 10—12 ap., 2—4 ja 7—8 ip. Tel.: Kotiin 549, Konttoriin 829.

SUUTAREITA

O. JÄMSÄ, 8th & Com'l Sts. — 275 W. Bond St., Astoria, Ore.

RUOKATAVARAA

TAYLOR GROCERY CO. myy kaikenlaista ruokatavaraa päivän halvimpiin hintoihin. Varastomme on ehdottomasti tuoretta. Tuomme tilauksenne kotiinne vapaasti. — 253 Taylor Ave. Puhelin 1090.

ASTORIA MEAT MARKET—Uniontownissa — myy kaikkea alaan kuuluvaa tavaraa mahdollisimman huokealla. Hyvä kohtelu ja tyytyväisyys taataan.

GUNNARY & CO., käteiskauppa, entisessä Hellbergin apteekkirakennuksessa, sosittelee yleisölle uutta varastoaan ensiluokan ruokatavaraa. Palvelemme teitä parhaan kykymme mukaan. Käykää katsomassa. Puhelin 581. Uniontown.

FINNISH MEAT MARKET, Uniontownissa, on paras paikka ostaa lihaa Astoriassa. Koettakaa.

TUOREITA suomalaisia leivoksia on aina saatavana Home Baking Co Koettakaa meidän tuotteita. 1309 Franklin Ave. Puhelin 1045.

PUITA.

SUURIMPIA KUORMIA halvimmilla hinnoilla saatte meiltä. — Puhelin 466. — Seaborg Transfer Co.

RAVINTOLOITA

VICTORSONIN RAVINTOLA Uniontownissa on paras ruokapaikka.

RÄÄTÄLEITÄ

LAINE & HEIMO, räätälit, 122—10 katu. Puhelin 1048.

MÄKI & SALA, RÄÄTÄLIT Uniontownissa, valmistavat pukuja naisille ja miehille. Vaatteita puhdistetaan ja prässätään.

PALLOHAALIA

KLUBIN PALLOHUONE, haalin alakerrassa; virvokkeita, tupakkaa ja hyvät pallopöydät. Siellä tavataan.

AIKANNE kuluu hauskemmin kun tulette Columbia Pool Haaliin. Tulkaa katsomaan.

WEST END Billiard Parlor 227 Taylor Ave. Tulkaa kuluttamaan joutoaikanne meille.

TUPAKAN POLTTAJAT ja pallonpelaajat tietävät että liike runnas edelleen vanhassa kulmassa.

THE MINT, 250 Taylor ave. — Pallo huone. Tupakkaa ja virvokkeita.

KONEPAJOJA

AUTOJEN KORJAUSTA tehdään huolellisesti ja nopeasti. — Sandvik Garage, 223 Taylor St.

SEPÄN ja konetyötä tehdään huolellisesti. Patin rautoja ja baketteja aina varastossa. Kaasukoneita porataan ja hiotaan. — Western Welding & Machine Works, 453 Taylor Ave. Puhelin 327, Astoria, Ore Kunnallislaiturin kohdalla.

HAUTAPATSAITA

HAUTAPATSAITA. Astoria Granite Works. 423 Taylor Ave.

AUTOMOBIILIA VUOKRATTAVANA

CHAS. LAURU, Ajuriliike. Puhelin 514, Asuntoon 772-J.

Seattle
LÄÄKÄREITÄ

PARANTUKAA
luonnon avulla

Kiinalaiset luonnon-kasvis kotiparannus keinot parantavat onnistuneesti reumatismia, munuais-, vatsa-, veri- ja rakkotauteja heikkoutta, naisten tauteja ja monia muita miesten ja naisten tauteja.

M. HEE WO CHINESE MEDICINE COMPANY
208 James St., Seattle, Washington
Perustettu vuonna 1903.

WHITESIDE UNDERTAKING CO
HAUTAANTOIMITTAJAT
Telefooni 136-364. — Hoquiamin osote: 420 K St. Telefooni 136.
Aberdeenin osote: 106-111 E. 2nd.

Tarkastakaa Toverin ilmoitusosastoa.